

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 1Tos/6/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4215010073
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislav Libant
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4215010073.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Stanislava Libanta a sudcov JUDr. Štefana Hrvolu a JUDr. Petra Kaňu v trestnej veci odsúdeného Z. K., pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 odsek 1 písmeno c/, d/ Trestného zákona a iné, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Komárno zo dňa 29.09.2016, č.k. 11Nt/4/2015-47, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 31. januára 2017, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku, sťažnosť odsúdeného Z. K., narodeného XX.XX.XXXX

z a m i e t a,

pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Komárno (ďalej „súd I. stupňa“) podľa § 399 odsek 2 Trestného poriadku zamietol návrh odsúdeného Z. K. (ďalej len „odsúdený“) na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom Okresného súdu Komárno zo 04.08.2011, č.k. 3T/127/2010-135, pretože nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 odsek 1 Trestného poriadku. Proti tomuto uzneseniu podal ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí sťažnosť odsúdený, ktorú následne odôvodnil prostredníctvom obhajcu (podaním doručeným 15.11.2016).

Nestotožnil sa s argumentáciou súdu I. stupňa, ktorou bolo odôvodnené zamietnutie jeho návrhu na povolenie obnovy konania v posudzovanej trestnej veci vo výroku o treste.

V podrobnostiach poukázal na zákonné, resp. aj ústavné ustanovenia, ako aj súdnu prax postupne zjednocujúcu výkladové a na ich podklade aj aplikačné problémy, ktoré nastali v súvislosti s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28.11.2012, sp.zn. PL. ÚS 106/2011, ktorý vyslovil časť ustanovenia § 41 odsek 2 Trestného zákona (upravujúceho tzv. asperačnú zásadu) za protiústavnú, a to v súvislosti s právom odsúdeného na povolenie obnovy konania vo výroku o treste, pokiaľ v pôvodnom konaní uvedené zákonné ustanovenie (neskôr dotknuté označeným nálezom vyššie uvedeným spôsobom) bolo aplikované.

V argumentácii reagoval na zdôvodnenie napadnutého uznesenia súdom I. stupňa, keď tento jeho návrh na povolenie obnovy konania zamietol v podstate z toho dôvodu, že odsúdenému v pôvodnom konaní bol ukladaný trest sice za aplikácie § 41 odsek 2 Trestného zákona (v znení účinnom pred účinnosťou uvedeného nálezu ústavného súdu), avšak súčasne za použitia mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia § 39 odsek 1 Trestného zákona, poukazujúc na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Tpj 44/2013 v jeho bod III., majúc

za to, že uvedený záver (resp. jeho správnosť) nebol dotknutý ani uznesením (v podstate zjednocujúcim stanoviskom) ústavného súdu zo 07.05.2014, PLz. ÚS 2/2014.

Sťažovateľ v tejto súvislosti zdôraznil, že v pôvodnom konaní konajúci súd vychádzal z dolnej hranice trestnej sadzby 15 rokov odňatia slobody (ako dôsledok aplikácie asperačnej zásady v jej pôvodnom znení) a nie 10 rokov, ku ktorým došlo k posunu v dôsledku citovaného nálezu ústavného súdu. Ak by takto konajúci súd vychádzal z dolnej hranice trestnej sadzby 10 rokov, aj mimoriadne zmiernenie trestu podľa § 39 odsek 1 Trestného zákona by viedlo v konečnom dôsledku k uloženiu miernejšieho trestu, ako mu bol v pôvodnom konaní uložený.

Bod III stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu podľa jeho názoru nie je možné aplikovať vzhľadom na postupný vývoj posudzovanej otázky s dôrazom na povinnú retroaktivitu v prospech odsúdeného (keď súčasný výklad posudzovanej právnej normy je pre neho priaznivejší).

Navyše ústavný v súd v náleze z 13.08.2014, sp.zn. I. ÚS 285/2014 zdôraznil povinnosť vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou garantovaných základných práv a slobôd. Neakceptovaním uvedeného názoru by tak došlo k porušeniu jeho ústavou garantovaných práv v zmysle jej článkov 46 odsek 1, 2 a 47 odsek 3, ako aj článku 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okrem toho v pôvodnom konaní mu uložený trest je aj v zrejmom nepomere k závažnosti činu a jeho pomerom. Zdôraznil, že odsek 2 ustanovenia § 172 Trestného zákona pri právnom posúdení jeho konania bol odôvodnený len tým, že mal predať drogu 4 osobám, teda ak by boli ako kupujúci vypočítané len 2 osoby, aplikoval by sa odsek 1 uvedeného ustanovenia, podľa ktorého by bola dolná hranica trestnej sadzby len 4 roky. Následok ani stupeň nebezpečnosti jeho konania preto nie je taký závažný a trest mu uložený je preto neprimerane prísny.

Navrhol preto, aby nadriadený súd po zrušení napadnutého uznesenia sám vo veci rozhodol a povolil obnovu konania v jeho prospech, alternatívne, aby po zrušení napadnutého uznesenia vrátil vec súdu I. stupňa, aby o nej znovu konal a rozhodol.

Krajský súd v Nitre na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou podľa § 192 odsek 1 písmeno a/, b/ Trestného poriadku preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia i konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej „ústavný súd“) nálezom z 28. novembra 2012, sp.zn. PL.ÚS 106/2011, účinným 21. decembra 2012, vyslovil, že v § 41 odsek 2 Trestného zákona slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchateľovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s čl. 1 odsek 1 ústavy.

Podľa § 41b odsek 1 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o organizácii ústavného súdu“) ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť v zmysle čl. 125 ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa Trestného poriadku.

Podľa § 394 odsek 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo (okrem iného aj) právoplatným rozsudkom, sa povolí ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy o sebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchateľa, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo pomerom páchateľa, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Zo stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej „najvyšší súd“) z 26.11.2013, č. Tpj 44/2013 vyplýva, že

I. Ustanovenie § 394 ods. 1 Trestného poriadku upravuje podmienky obnovy konania, ktoré sa týkajú nedostatkov skutkových zistení, vrátane osoby páchateľa ako skutočností alebo dôkazov súdu skôr neznámych, ktoré vyšli najavo až po právoplatnosti rozhodnutia. Netýkajú sa zmeny právneho stavu, tj. zákonných podkladov posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu. Nález Ústavného súdu

SR, že právny predpis, jeho časť alebo niektoré ustanovenie nie je v súlade s Ústavou, preto nemôže byť „novou skutočnosťou súdu skôr neznámou“ v zmysle § 394 ods. 1 Tr. por. a tým len jednou z podmienok obnovy konania, ale je dôvodom obnovy konania „ex lege“, tj. na základe § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

II. Ak je podaný návrh na povolenie obnovy konania vo veci, ktorá sa skončila právoplatným rozhodnutím, ktorý vychádza zo skutočností predpokladaných v ustanovení § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii ústavného súdu, je splnenie podmienok obnovy konania konštatované už v tomto ustanovení. Preto súd už nemôže skúmať splnenie iných podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ale obnovu konania povolí podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov.

III. Ak bolo použité ustanovenie § 39 ods. 1 alebo ods. 2 písm. a) až c) alebo písm. e) Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody vo vzťahu k trestnej sadzbe trestu odňatia slobody upravenej podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona v znení účinnom do 21. decembra 2012, ustanovenie § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, v spojitosti s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, vyhláseného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 428/2012 21. decembra 2012, sa nepoužije.

Následne ústavný súd uznesením zo 07.05.2014, sp.zn. PLz. ÚS 2/2014 prijal (zjednocujúce) stanovisko, podľa ktorého bod II stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013, ktoré súvisí s aplikáciou nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. decembra 2012 (nález o asperačnej zásade), zabezpečuje dotknutým fyzickým osobám plnohodnotnú ochranu ich základných práv a slobôd, a preto je v plnom rozsahu aplikovateľný nielen v konaniach pred všeobecnými súdmi, ale aj v konaniach pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.

Z relevantného spisového materiálu vyplýva, že odsúdený bol v pôvodnom konaní rozsudkom Okresného súdu Komárno zo 04.08.2011, č.k. 3T/127/2010-135, právoplatne uznaný za vinného zo spáchania zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 odsek 1 písmeno c/, d/ Trestného zákona (v bode I/) a prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 odsek 2 Trestného zákona (v bode II/) na skutkovom základe uvedenom v citovanom rozsudku.

Za to, ako aj za

- obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 odsek 1 písmeno c/, d/, odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona s použitím § 138 písmeno j/ Trestného zákona, za ktorý bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu Komárno z 23.06.2011, č.k. 14T/36/2011-317, právoplatným v deň vyhlásenia, a

- prečin sprenevery vo forme účasti podľa § 21 odsek 1 písmeno d/, § 213 odsek 1, 2 písmeno a/, za ktorý bol odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Komárno z 29.10.2010, sp.zn. 3T/126/2010, právoplatným 13.11.2010,

mu bol uložený pri aplikácii § 172 odsek 2 Trestného zákona s použitím § 38 odsek 2, § 36 písmeno l/, § 37 písmeno m/, § 42 odsek 1, § 41 odsek 2, § 39 odsek 1, 3 písmeno b/ Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov a 2 mesiacov so zaradením podľa § 48 odsek 4 Trestného zákona na výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, pri súčasnom zrušení rozsudku tunajšieho súdu vo veci vedenej pod sp.zn. 14T/36/2011 vo výroku o treste a naň obsahovo nadväzujúcich výrokov, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súčasne mu bolo uložené ochranné ústavné protitoxikomanické liečenie a ochranný dohľad na dobu 1 roka.

Z uvedeného je zrejmé, že súd pri ukladaní trestu odsúdenému v pôvodnom konaní aplikoval aj v tom čase účinné znenie § 41 odsek 2 Trestného poriadku (tzv. asperačnú zásadu), avšak súčasne aplikoval aj ustanovenie § 39 odsek 1 Trestného zákona, t.j. mimoriadne zmierňovacie ustanovenie, na základe ktorého odsúdenému uložil trest pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby, ktorá v čase rozhodovania bola 15 rokov odňatia slobody.

Z vyššie citovaného stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu (Tpj 44/2013), zjednocujúceho výkladovú a aplikačnú prax súdov pri posudzovaní splnenia podmienok obnovy konania práve v súvislosti s nálezom ústavného súdu vo vzťahu k tzv. asperačnej zásade, s ohľadom na dikciu § 394 odsek 1 Trestného poriadku a § 41b odsek 1 zákona o organizácii ústavného súdu, vyplýva, že ukladanie trestu páchatelovi v pôvodnom konaní pri aplikácii tzv. asperačnej zásady v jej znení pred nálezom ústavného súdu zásadne je dôvodom povolenia obnovy konania „ex lege“, t.j. priamo zo zákona, bez ďalšieho, majúc na mysli najmä posudzovanie podmienok obnovy konania v zmysle § 394 odsek 1 Trestného poriadku.

Z tejto zásady však súčasne stanovil výnimku (v bode III/), vzťahujúcu sa aj na posudzovaný prípad, a síce, že ak súčasne páchatelovi bol mimoriadne zmiernený trest podľa § 39 odsek 1 Trestného poriadku, ustanovenie § 41b odsek 1 zákona o organizácii ústavného súdu v spojitosti s nálezom ústavného súdu sa nepoužije.

K bodu III/ uvedeného stanoviska najvyššieho súdu sa ústavný súd v jeho zjednocujúcim stanovisku nevyjadril, vo vzťahu k nemu vlastnú rozhodovaciu činnosť nezjednocoval, otázku uvedenej výnimky teda neriešil, čím vo svojej podstate odobril správnosť stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu v jeho bode II/, avšak k záveru vyjadrenom v bode III/ stanoviska vlastné stanovisko nezaujal.

Ústavný súd svojim zjednocujúcim stanoviskom v konečnom dôsledku nijakým spôsobom nekorigoval stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, t.j. v aplikačnej praxi súdov sú jeho závery naďalej plne aplikovateľné.

Uvedený záver v bode III/ stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu je logickým vyústením skutočnosti, že „protiústavná“ časť ustanovenia § 41 odsek 2 Trestného zákona v znení účinnom pred 21. decembrom 2012 je súčasným použitím § 39 odsek 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu negovaná, pričom jej aplikácia je výlučne formálna, keďže v skutočnosti trest nie je ukladaný v trestnej sadzbe ňou predpokladanej, ale je ukladaný v nižšej výmere.

Za tejto situácie, keď odsúdený uplatňuje v návrhu na povolenie obnovy konania ako jediný dôvod obnovy už vyššie citovaný nález ústavného súdu v spojení s § 41b odsek 1 zákona o organizácii ústavného súdu, pričom ale trest mu uložený v pôvodnom konaní mu bol mimoriadne zmiernený podľa § 39 odsek 1 Trestného zákona, uvedená skutočnosť nie je akoukoľvek novou skutočnosťou súdu skôr neznámou podľa § 394 odsek 1 Trestného poriadku. Nie je potrebné, aby súd konajúci o návrhu na povolenie obnovy konania skúmal splnenie podmienok v tomto zákonnom ustanovení, nakoľko tento prieskum už vykonal súd v pôvodnom konaní pri vysporiadaní sa s okolnosťami odôvodňujúcimi mimoriadne zmiernenie trestu. Uloženie trestu v pôvodnom konaní sa tak neodvíjalo od dolnej hranice určenej podľa § 41 odsek 2 Trestného zákona v znení účinnom pred 21. decembrom 2012 a dôsledná individualizáciu trestu odsúdenému bola uvedeným postupom plne zachovaná. Odsúdenému uložený trest v pôvodnom konaní z tohto dôvodu nemožno považovať za protiústavný.

Na tomto závere v posudzovanom prípade nič nemení ani sťažovateľom zdôrazňovaný názor, že pokiaľ by súd v pôvodnom konaní vychádzal z trestnej sadzby, ktorá by bola na mieste, keby v tom čase bol účinný nález ústavného súdu o protiústavnosti časti asperačnej zásady, t.j. z jej dolnej hranice 10 rokov (namiesto 15 rokov) odňatia slobody, aplikácia § 39 Trestného zákona by ho viedla k ukladaniu trestu odňatia slobody vo výmere nižšej ako je 10 rokov odňatia slobody.

Sťažovateľ sa touto argumentáciou dostal do výlučne hypotetickej roviny úvah. Dôvody pre aplikáciu § 39 odsek 1 Trestného zákona v pôvodnom konaní totiž nemožno zistiť ani z odôvodnenia písomného vyhotovenia rozsudku zo 04.08.2011, nakoľko ide o rozsudok bez odôvodnenia v súlade s § 172 odsek 2 Trestného poriadku, ako dôsledok toho, že tak odsúdený (v danom čase obžalovaný) aj prokurátor sa ihneď po jeho vyhlásení vzdali práva podať odvolanie. Nemožno tak zistiť úvahy súdu I. stupňa v tom zmysle, či práve nadmerná prísnosť asperačnej zásady (až neskôr korigovaná nálezom ústavného súdu) bola výlučným dôvodom pre aplikáciu § 39 odsek 1 Trestného zákona.

Napriek tomu nadriadený súd zdôrazňuje fakt, že odsúdenému uložený trest odňatia slobody v pôvodnom konaní vo výmere 10 rokov a 2 mesiace so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia nemožno považovať za neprimeraný.

Po účinnosti vyššie citovaného nálezu ústavného súdu prichádza do úvahy uloženie odsúdenému trestu v sadzbe 10 až 20 rokov odňatia slobody. Z hľadiska tejto trestnej sadzby pôvodne uložený trest je trestom uloženým takmer na samej dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Uvedeným postupom súdu v pôvodnom konaní pri aplikácii vyššie uvedených zákonných mimoriadnych zmiernovacích ustanovení boli dostatočne zohľadnené priznanie sa odsúdeného zo súdnej drogovej trestnej činnosti, jej závažnosť, okolností prípadu ako aj osobné pomery odsúdeného.

Na strane druhej ide o trest za štyri trestné činy spáchané vo viacčinnom súbahu, z ktorých jeden je obzvlášť závažným zločinom a jeden zločinom (úvahy sťažovateľa o možnej inej právnej kvalifikácii jeho protiprávneho konania za iných okolností sú neakceptovateľné). U odsúdeného pritom ide o recidívu, keďže pred (tromi) odsúdeniami vzťahujúcimi sa na posudzovanú zbierajúcu sa trestnú činnosť sa odsúdený dostal do konfliktu s Trestným zákonom v 4 prípadoch a to okrem majetkovej aj za drogovú trestnú činnosť. Hoci prvé tri odsúdenia (z rokov 1996 až 2003) sú takej povahy, že sa na neho hľadí ako by nebol odsúdený, majú význam z pohľadu zistenia sklonov odsúdeného k dlhodobému a opakovanému páchaniu trestnej činnosti.

Zohľadňujúc tak najmä množstvo zbierajúcich sa trestných činov, ich závažnosť a osobné pomery odsúdeného (jeho recidívu), nadriadený súd dospel k záveru, že v pôvodnom konaní odsúdenému uložený trest odňatia slobody je primeraný, nemožno taktiež konštatovať, že by bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu (resp. viacerých trestných činov) alebo k pomerom páchatel'a, alebo že uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu. Odsúdenému uložený trest tak plne zodpovedá kritériám pre ukladanie trestov upravených v § 34 Trestného zákona.

Súd I. stupňa preto rozhodol správne, keď návrh odsúdeného na povolenie obnovy konania postupom podľa § 399 odsek 2 Trestného poriadku zamietol.

Na základe uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení Krajský súd v Nitre rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.